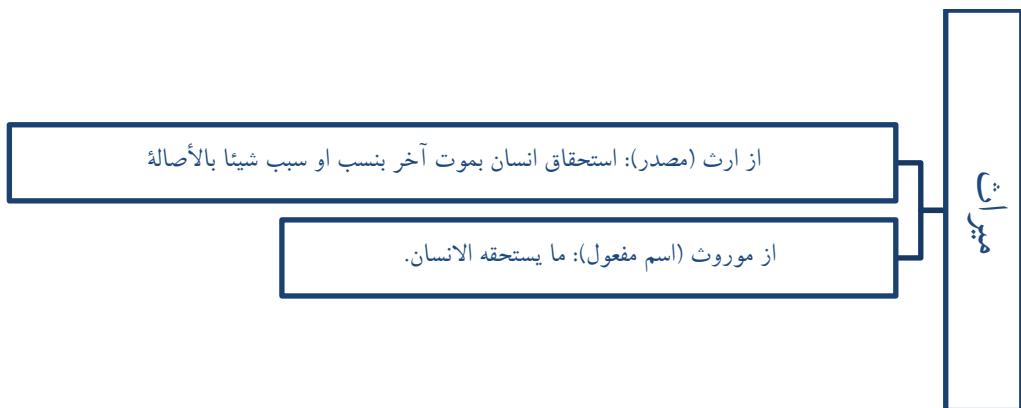


جلسه اول:



نکته: رابطه میراث با فرائض

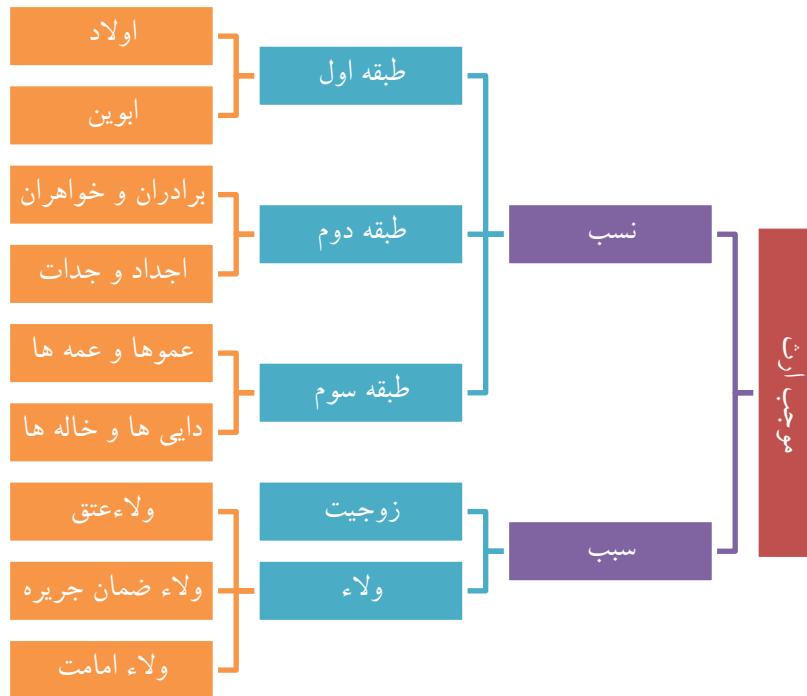
فرائض لفظی است که در دو معنا کاربرد دارد:

الف: سهامی از ارث که مشخص شده است را فرائض بگویند. (که ۶ تا هستند). در این صورت میراث اعم از فرائض است.

ب : فرائض هم شامل ارث های تفصیل داده شده باشد، و هم ارث های مجملی که فرموده باشند (اولوا الأرحام بعضهم أولى ببعض). در این صورت میراث مساوی با فرائض است.

بهتر است لفظ میراث که دو کاربرد ندارد، استفاده شود تا فرائض که دو معنا را می شود از آن اراده کرد.

اسباب ارت

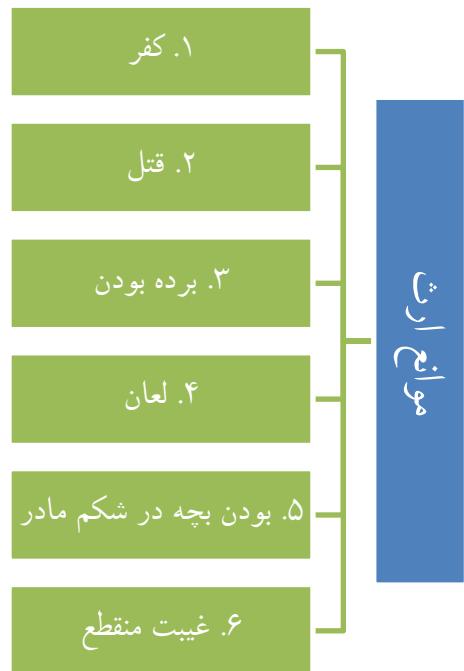


نکته: با وجود هر رتبه از مرتبه های ارت که مانعی از ارت بردن او نباشد، ارتی به مرتبه بعد نمی رسد.

نکته: زوج با هر رتبه ای ارث می برد. دائم بدون اختلاف و موقت در جایی که شرط ارث شده باشد که در مورد آن اختلاف است.

موانع ارت

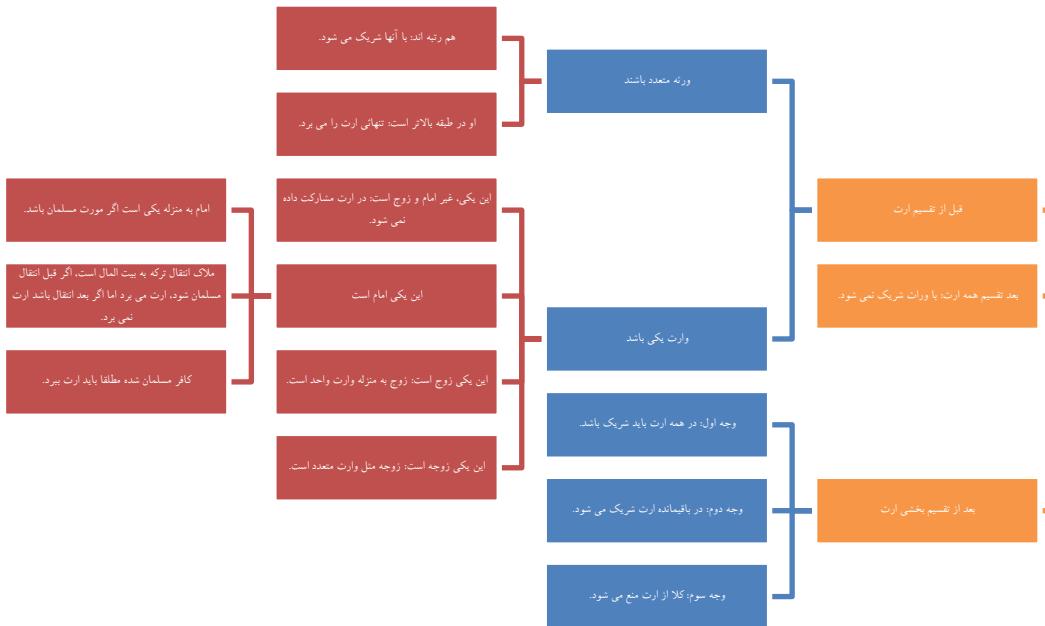
مصنف شش مورد را ذکر می کنند:



اولین مانع: کفر

کفر با همه اقسامش مانع ارث می شود.

کافر از مسلمان (هر فرقه ای باشد حتی غیر مؤمن) ارث نمی برد، و مسلمان (از هر فرقه ای باشد) از کافر ارث برده و مانع بقیه وراث کافر می شود، هر چند نزدیک تر یا دورتر از او به مورث باشند. مثلاً او مسلمان پسر است و برادر میت کافر. یا برادر میت مسلمان باشد و پرسش کافر. به هر حال باید به مسلمان برسد. اگر مسلمان در ورثه اش نبود، به ترتیب به معتق، ضامن جریره و بعد به امام می رسد.



دومین مانع: قتل

اگر کسی، فردی را که با مردنش از او ارث می برد بکشد، این قتل مانع ارث بردن او می شود. البته به شرطی که این کشتن به ناحق باشد. نه اینکه مثلاً مأمور قانون اجرای قصاص و یا به امر الهی مثل جهاد و دفاع و ... بوده باشد.

۴.۳.۲. عمد

عمد: قصد قتل داشته است یا ابزار مورد استفاده، عادتاً کشنده بوده است. تنبیه با شمشیر تیز، حکم آن قصاص است.

شبه عمد: قصد قتل نداشته و ابزارش نیز غالباً کشنده نبوده، اما قتل اتفاق افتاد. مانند تنبیه با چوب. حکم آن دیده است و بر عهده قاتل است.

خطا محض: قاتل هیچ نیت یا قصدی نسبت به مقتول نداشته و قتل واقع شده است. مثل هدف گرفتن شکار و اصابت به مقتول. حکم آن دیده است و بر عهده عاقله است.

۴.۳.۳. خطأ

عمدى: مانع ارث است.

مصنف: تنها از دیده منع می شود.

خطأ

قیل: از دیده و غیر دیده منع می شود.

قیل: از دیده و غیر دیده ارث می برد.

قیل: ملحق به عمد

قیل: ملحق به خطأ

شبه عمد

نکته: تفاوتی بین صغیر و مجنون و یا مباشر و مسبب نیست.

نکته: همه وارثان نسبی و سبی می توانند از دیه ارث ببرند و برای گروه خاصی منع نشده است، جز در نزدیکان مادری که اختلاف است.

نکته: زوج و زوجه از دیه ارث می بردند، هر چند قصاص برای آنها به ارث نمی رسد. اما اگر اولیاء دم در جائی که قصاص باید باشد، بر دیه مصالحه کردند، در آن دیه وارث هستند.